

Vergaderjaar 2020–2021

31 288

Hoger Onderwijs-, Onderzoek- en Wetenschapsbeleid

Nr. 911

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 juni 2021

Op 15 oktober 2020 (Handelingen II 2020/21, nr. 15, item 11) hebben de leden Paternotte (D66) en Van den Hul (PvdA) een motie ingediend met betrekking tot het publicatierecht voor onderzoekers.¹ Die motie roept op te onderzoeken of en zo ja, op welke wijze het mogelijk is om de algemene voorwaarden van de rijksoverheid (ARVODI) aan te passen zodat onderzoekers die in opdracht van de overheid onderzoek doen het recht op publiceren krijgen. Deze motie is door uw Kamer aangenomen.

Met deze brief informeer ik, mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, hierbij uw Kamer naar aanleiding van de bovengenoemde motie van de leden Paternotte en Van den Hul.

Achtergrond

Het publicatierecht heeft als onderdeel van het dossier toetsing van de ARVODI (inclusief bijbehorende modelovereenkomsten) en de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (NWGI) de aandacht van de rijksoverheid en de wetenschappelijke wereld.

In de brief van 29 juni 2020 aan uw Kamer inzake de beleidsreactie ARVODI en de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit² is toegelicht waarom ervoor gekozen is het publicatierecht bij de opdrachtgever te beleggen. Politieke, beleidsmatige of veiligheidsaspecten kunnen ervoor zorgen dat er niet altijd meteen gepubliceerd kan worden. Uiteraard wordt ook het belang van de opdrachtnemer/onderzoeker ten aanzien van het recht op publiceren erkend en is in de modelonderzoeks-

¹ Kamerstuk 35 570 VIII, nr. 70

² Kamerstuk 31 288, nr. 869

overeenkomsten opgenomen dat de opdrachtgever publicatie niet kan ophouden, omdat de resultaten van het onderzoek hem onwelgevallig zijn.

Vervolgens ontving ik eind september 2020 vragen en opmerkingen van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over bovengenoemde brief van 29 juni 2020 over de beleidsreactie inzake de ARVODI en de NGWI. Eén van de vragen betrof het recht op publiceren. Bij brief van 15 december 2020³ heb ik uw Kamer de antwoorden aangeboden op deze vragen en heb ik naar aanleiding van de vraag over het publicatierecht, en de op 15 oktober 2020 door Paternotte en Van den Hul ingediende motie, aangegeven dat ik nogmaals kritisch zou kijken naar het publicatierecht.

Graag wil ik benadrukken, zoals in bovengenoemde brief d.d. 15 december 2020 ook is aangegeven, dat het uitgangspunt binnen de rijksoverheid is dat rapporten binnen 28 kalenderdagen na vaststelling openbaar worden gemaakt door publicatie, tenzij er sprake is van een legitieme reden om dat later te doen. In beginsel publiceren departementen de rapporten dus al binnen 28 kalenderdagen. De reden dat het publicatierecht bij de opdrachtgever is belegd, is dat er situaties denkbaar zijn waarin er niet altijd meteen gepubliceerd kan worden en directe publicatie onredelijk kan zijn, bijvoorbeeld indien er bezorgdheid is over de veiligheid in brede zin; van cybersecurity tot volksgezondheid en andere legitieme belangen. Om die reden vind ik het niet wenselijk om het publicatierecht standaard aan de onderzoeker toe te kennen.

Om te onderstrepen dat het niet de bedoeling is dat via het publicatierecht invloed uitgeoefend kan worden op de conclusies van de onderzoeker, heeft de werkgroep van de Interdepartementale Commissie Bedrijfsjuridisch Advies (CBA) nogmaals uitvoerig gekeken naar alle aspecten rondom het publicatierecht. De CBA heeft naar aanleiding hiervan een aantal optionele bepalingen in de modelonderzoeksovereenkomsten opgesteld om invulling te geven aan de wens dat ook onderzoekers hun onderzoek kunnen publiceren.

Wijzigingen modelonderzoeksovereenkomsten

Deze aanpassingen in de modelonderzoeksovereenkomsten hebben betrekking op de artikelen over het intellectueel eigendomsrecht (IE-recht) en publicatie.

De ARVODI-2018 schrijven thans voor dat de IE-rechten op de resultaten van de diensten standaard aan de opdrachtgever worden overgedragen (artikel 24). Dit heeft tot gevolg dat alleen de opdrachtgever rapporten kan publiceren. Om tegemoet te komen aan het bezwaar dat het publicatierecht alleen bij de opdrachtgever ligt en niet (ook) bij de opdrachtnemer, heeft de werkgroep van de CBA nieuwe optionele bepalingen voor de modelonderzoeksovereenkomsten opgesteld met betrekking tot IE-rechten en het verlenen/verwerven van een gebruiksrecht, en daarmee tot het recht om onderzoek te publiceren na acceptatie, dan wel na acceptatie en publicatie door de opdrachtgever van de resultaten van de diensten.

Met de aanpassingen in de modelonderzoeksovereenkomsten wordt de mogelijkheid geboden het recht op publiceren aan onderzoekers te geven die in opdracht van de overheid onderzoek doen. Deze aangepaste

³ Kamerstuk 31 288, nr. 890

modelonderzoeksovereenkomsten worden op korte termijn beschikbaar gesteld via het Rijkspportaal en bekendgemaakt op de website van het PIANOo Expertisecentrum Aanbesteden.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops